

Dosarul nr. 2rac-322/18

Prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău (jud: G. Bivol)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

19 septembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Luiza Gafton
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești” și Ministerul Apărării al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești” împotriva Societății pe Acțiuni „Moldasig”, intervenient principal Ministerul Apărării cu privire la declararea nulității actelor juridice și încasarea cheltuielilor de judecată,

și la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării al Republicii Moldova împotriva Societății pe Acțiuni „Moldasig” cu privire la declararea nulității actelor juridice,

împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Moldasig”, a fost casată hotărârea din 20 octombrie 2014 a Judecătoriei Centru municipiul Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 30 iulie 2012 ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Moldasig” cu privire la declararea nulității actelor juridice și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, la 23 mai 2007, 25 decembrie 2007, 26 mai 2008 și 24 decembrie 2008 ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” a încheiat cu SA „Moldasig” patru acorduri privind restructurarea și eşalonarea achitării primelor de asigurare aferente contractelor de asigurare.

Astfel, în acordul din 23 mai 2007, s-a indicat că ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” are obligația de a achita SA „Moldasig” datoria curentă în mărime de 458 815, 60 dolari SUA și 7 992 688, 76 de lei.

În acordul nr. 2 din 25 decembrie 2007, cu referire la acordul din 23 mai 2007, a fost stipulată datoria inexistentă față de SA „Moldasig” în mărime de 711 863, 05 dolari SUA și 847 877, 56 de lei.

În acordul nr. 3 din 26 mai 2008, cu referire la acordul nr. 2 din 25 decembrie 2007, la fel a fost stipulată obligația ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” de a achita presupusa datorie față de SA „Moldasig” în mărime de 824 285, 11 dolari SUA și 1 785 536, 53 de lei.

În acordul nr. 4 din 24 decembrie 2008, cu referire la acordul nr. 3 din 26 mai 2008, s-a indicat repetat obligația ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” de a achita presupusa datorie față de SA „Moldasig” în mărime de 875 461, 03 dolari SUA, 48 508, 35 euro și 3 938 457, 08 lei.

Reclamantul a susținut că, acordurile menționate conform art. 207 alin. (1) Codul civil, sunt lovite de nulitate absolută, deoarece sunt acte juridice încheiate fără cauză.

În acest sens, a relatat că ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” nu a plătit SA „Moldasig” prima de asigurare și aceasta nu avea obligația de furnizare a serviciilor de asigurare, iar odată ce nu a achitat prima de asigurare, pârâtul nu putea să încumbe asiguratului careva datorii, deoarece în virtutea caracterului sinalagmatic al contractului de asigurare, obligațiile sunt reciproce.

La fel, a menționat că dovada faptelor economice între agenții economici, inclusiv existența creanțelor și datoriilor în evidența contabilă și a plăților pentru servicii o constituie documentele primare cu regim special.

Prin actul reviziei economico-financiare tematice efectuate de Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției din 06 iunie 2012, s-a constatat că datoria acumulată de ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” față de SA „Moldasig” prin semnarea acordurilor nominalizate este nejustificată, deoarece aceste datorii nu sunt confirmate în evidența contabilă a pârâtului prin documente primare cu regim special.

Prin urmare, a indicat că în baza acordurilor lovite de nulitate absolută, prin hotărâre judecătorească au fost încasate sume bănești și eliberat titlul executoriu nr. 2e-569/2011.

Reclamantul și-a întemeiat acțiunea în baza prevederilor art. 207 Cod civil.

A solicitat, declararea nulității acordurilor din 23 mai 2007, nr. 2 din 25 decembrie 2007, nr. 3 din 26 mai 2008 și nr. 4 din 24 decembrie 2008 privind restructurarea și eşalonarea primelor de asigurare aferente contractelor de asigurare, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

La 24 ianuarie 2013 Ministerul Apărării a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Moldasig” cu privire la declararea nulității actelor juridice.

În motivarea cererii de chemare în judecată s-a indicat că, Ministerul Apărării fiind fondatorul ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” a fost informat că în procedura Judecătoriei Centru mun. Chișinău se află pe rol cererea de chemare în judecată depusă de ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” împotriva SA „Moldasig” cu privire la nulitatea acordurilor privind restructurarea și eşalonarea achitării primelor de asigurare aferente contractelor de asigurare.

În conformitate cu art. 65 Cod de procedură civilă, Ministerul Apărării a solicitat intervenirea în proces în calitate de intervenient principal cu drepturi și obligații de reclamant față de SA „Moldasig” privind nulitatea acordurilor la restructurarea și eşalonarea achitării primelor de asigurare aferente contractelor de asigurare.

Astfel, Ministerul Apărării a relatat circumstanțele de fapt descrise în cererea de chemare în judecată a ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești”, iar în drept a invocat prevederile art. 207 și 217 Cod civil.

A solicitat, declararea nulității acordurilor din 23 mai 2007, nr. 2 din 25 decembrie 2007, nr. 3 din 26 mai 2008 și nr. 4 din 24 decembrie 2008 privind restructurarea și eșalonarea primelor de asigurare, aferente contractelor de asigurare încheiate între ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” și SA „Moldasig”.

Prin hotărârea din 20 octombrie 2014 a Judecătorei Centru mun. Chișinău a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” și cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării. S-au declarat nule acordurile din 23 mai 2007, nr. 2 din 25 decembrie 2007, nr. 3 din 26 mai 2008 și nr. 4 din 24 decembrie 2008 privind restructurarea și eșalonarea primelor de asigurare aferente contractelor de asigurare încheiate între ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” și SA „Moldasig”. S-a încasat din contul SA „Moldasig” în beneficiul ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” taxa de stat în mărime de 400 lei.

Prin decizia din 21 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de SA „Moldasig”, a fost casată hotărârea din 20 octombrie 2014 a Judecătorei Centru mun. Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre prin care cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării a fost respinsă ca neîntemeiată, iar în privința cererii de chemare în judecată depusă de ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești”, procesul a fost încetat.

Prin decizia din 23 noiembrie 2016 a Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, s-au admis recursurile declarate de Ministerul Apărării și ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești”, s-a casat decizia din 21 iunie 2016 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de SA „Moldasig”, a fost casată hotărârea din 20 octombrie 2014 a Judecătorei Centru mun. Chișinău și a fost emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” și Ministerul Apărării, a fost respinsă ca nefondată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel și-a întemeiat soluția pe prevederile art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă.

În acest sens, instanța de apel a constatat că deși la soluționarea pricinii au fost stabilite circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile primei instanței cu privire la temeinicia acțiunii sunt incorecte, fiind rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată a normelor de drept material aplicabile speței.

Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău conducându-se de principiul puterii lucrului judecat, a luat în considerație soluțiile irevocabile pronunțate de instanțele de judecată, prin care a fost stabilită existența raporturilor juridice valabile între ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” și SA „Moldasig”, rezultate din contractele de asigurare semnate de cele două persoane juridice, inclusiv și a acordurilor ce derivă din aceste contracte, semnate ulterior de cele două părți a procesului.

În asemenea împrejurări, instanța de apel a conchis că inițierea unei noi proceduri, vizând un obiect care deja a fost supus procedurilor judiciare și în privința căruia există o hotărâre judecătorească irevocabilă, dar prin introducerea unei noi părți a procesului, nu este nimic altceva, decât intenția deghizată a părții de a revizui situația constatată și stabilită printr-un act judecătoresc irevocabil, motiv din care, acțiunea a fost respinsă ca nefondată.

La 23 iunie 2018 și 27 iunie 2018, ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” a declarat recurs împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și ilegală prin faptul că a fost emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

A susținut că, instanța de apel a interpretat eronat normele de drept procesual care consacră autoritatea de lucru judecat și pe cale de consecință, greșit a respins acțiunea ca fiind neîntemeiată.

Sub acest aspect, a menționat că prevederile art. 123 din Codul de procedură civilă, se referă la situațiile de degrevare a probațiunii, adică la acele împrejurări de fapt, când partea nu este obligată să le dovedească.

În context, a explicat și faptul că instanța de apel eronat a aplicat în privința intervenientului principal efectul pozitiv al lucrului judecat prin prisma art. 123 alin. (2) Cod de procedură civilă, deoarece norma respectivă se referă la acele situații când persoanele au participat anterior la judecarea cauzei în care au fost constatate anumite raporturi juridice.

A precizat că, temeiul prezentei acțiuni este absolut divers de acțiunea examinată anterior de către instanțele de judecată.

A mai indicat că, calitatea de apelant și mijloacele de apărare care revin acestuia, urmau să fie exercitate de către succesorul în drepturi și obligații, la caz, Ministerul Economiei și Infrastructurii.

De asemenea, a menționat că, instanța de apel nu a arătat în actul judecătoresc de dispoziție motivele respingerii argumentelor intimațiilor prezentate în ordine de apel prin referință și susținerile orale.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și restituirea cauzei la rejudecare, sau menținerea hotărârii primei instanțe.

La 23 iunie 2018, Ministerul Apărării al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 14 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău.

În susținerea recursului s-a invocat încălcarea și aplicarea eronată a normelor de drept material, prin faptul că a fost interpretată eronat legea.

Astfel, Ministerul Apărării al Republicii Moldova a reiterat argumente similare recursului declarat de către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești”.

Recurentul a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, sau restituirea cauzei la rejudecare.

În conformitate cu art. 434 Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 decembrie 2017, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurenți la dosar lipsesc.

Astfel, recursurile declarate la 23 iunie 2018, sunt în termen.

Prin referința din 06 august 2018, SA „Moldasig” a solicitat declararea recursurilor ca fiind inadmisibile.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” și Ministerul Apărării al Republicii Moldova, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” și Ministerul Apărării al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de către ÎS „Aeroportul Internațional Mărculești” și Ministerul Apărării al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de Întreprinderea de Stat „Aeroportul Internațional Mărculești” și Ministerul Apărării al Republicii Moldova, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Luiza Gafton

Tamara Chișca-Doneva